

คำแนะนำเบื้องต้น
สำหรับการทำสัญญากู้ยืมเงิน
และตัวอย่างแบบสัญญากู้ยืมเงิน

(แก้ไขปรับปรุงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑)

จัดทำโดย
กองกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กลุ่มส่งเสริมการปฏิรูปกฎหมายฯ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๒๙๗

โทรสาร. ๐ ๒๑๔๓ ๗๗๗๐

คำนำ

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากสัญญากู้ยืมเงิน ซึ่งเป็นมูลเหตุแห่งการโต้แย้งสิทธิอันจะทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างบุคคล นิติบุคคล สถาบันทางการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันทางการเงิน (Non-Bank) พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสัญญากู้ยืมเงินโดยส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการกู้ยืมเงินในระบบสถาบันทางการเงิน หรือการกู้ยืมเงินจากผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันทางการเงิน (Non-Bank) เนื่องจากการกู้ยืมเงินรูปแบบดังกล่าวมีหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ กระทรวง การคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นหน่วยงานผู้ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการกำกับดูแลผู้ประกอบการกู้ยืมเงินในระบบ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสัญญากู้ยืมเงินปรากฏในรูปแบบของการประกอบกิจการกู้ยืมเงินนอกระบบ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการกำกับดูแลผู้ประกอบการกู้ยืมเงินนอกระบบ จึงมีกลุ่มนายทุนที่มุ่งหวังผลประโยชน์จากการกู้ยืมเงินเกินสมควร และมีพฤติการณ์การทวงหนี้ที่ใช้ความรุนแรง หรือที่เรียกว่า “แก๊งค์หมวกกันน็อค” มีการใช้ช่องว่างจากความไม่รู้ข้อมูลกฎหมายของประชาชน และภาวะจำยอมจากการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ ซึ่งสามารถแยกสรุปประเภทของปัญหาที่เกิดขึ้นจากสัญญากู้ยืมเงินได้เป็น ๒ กรณี ได้แก่

๑. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสัญญากู้ยืมเงิน มีลักษณะเป็นการฉ้อฉลหรือเอาเปรียบลูกหนี้ เช่น การลงลายมือชื่อของผู้กู้ลงในเอกสารเปล่า การปลอมหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน ทั้งฉบับหรือบางส่วน การให้กู้ยืมเงินโดยคำนวณผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การรวมอัตราดอกเบี้ยที่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เข้ากับเงินต้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย เป็นต้น

๒. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากวิธีปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมเงิน มีลักษณะเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญากู้ยืมเงิน หรือมีพฤติการณ์ในการติดตามทวงหนี้ที่มีขอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม เช่น การส่งมอบเงินที่กู้ยืมไม่ตรงสัญญากู้ยืมเงิน ลูกหนี้ชำระหนี้ครบตามจำนวน

แห่งการกู้ยืมเงินแล้ว แต่เจ้าหนี้ไม่เวนคืนเอกสารและทางเพิกถอนในเอกสารสัญญากู้ยืมเงิน การติดตามทวงหนี้โดยมีลักษณะเป็นการข่มขู่ มีการใช้ความรุนแรงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ทำให้เกิดความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นต้น

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น กองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม จึงจัดทำคำแนะนำเบื้องต้นสำหรับการทำสัญญากู้ยืมเงิน และตัวอย่างแบบสัญญากู้ยืมเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือเชิงข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการทำสัญญากู้ยืมเงิน อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสัญญากู้ยืมเงินมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลสมัย และการตกลงทำสัญญา กู้ยืมเงินอยู่ภายใต้หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนาของคู่สัญญาเป็นสำคัญ ตลอดจน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินฉบับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น ท่านผู้อ่าน พึงตระหนักถึงข้อจำกัดดังกล่าวในการใช้คำแนะนำเบื้องต้นสำหรับการทำสัญญากู้ยืมเงิน และตัวอย่างแบบสัญญากู้ยืมเงินด้วย

การจัดทำคำแนะนำเบื้องต้นสำหรับการทำสัญญากู้ยืมเงิน และตัวอย่างแบบสัญญา กู้ยืมเงินนี้ กองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้จัดทำเพื่อเผยแพร่เป็นครั้งแรก จึงอาจมีเนื้อหาที่ยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งจะได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงในโอกาสต่อไป และยินดีรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากท่านผู้อ่านเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุง ให้คำแนะนำเบื้องต้นสำหรับการทำสัญญากู้ยืมเงินและตัวอย่างแบบสัญญากู้ยืมเงินนี้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้นต่อไป

กองกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
ตอนที่ ๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน	๑
ตอนที่ ๒ โครงสร้างของสัญญากู้ยืมเงิน	๕
๒.๑ ส่วนนำของสัญญา	๕
๒.๒ เนื้อหาของสัญญา	๙
๒.๓ ส่วนลงท้ายของสัญญา	๑๘
๒.๔ ข้อสัญญาที่มีลักษณะหรือมีความหมายทำนองเดียวกันที่ต้องพึงระมัดระวัง	๒๐
ตอนที่ ๓ ตัวอย่างแบบสัญญากู้ยืมเงิน	๒๑

ตอนที่ ๑

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน

สัญญากู้ยืมเงิน เป็นสัญญาทางแพ่งประเภทหนึ่งที่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีคู่กรณีสองฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “**ผู้กู้**” ตกลงกู้ยืมเงินจากอีกฝ่ายเรียกว่า “**ผู้ให้กู้**” โดยโอนกรรมสิทธิ์ในเงินนั้นให้แก่ผู้กู้ และผู้กู้ตกลงจะชดใช้เงินที่มีมูลค่าเท่าเทียมกันให้แก่ผู้ให้กู้ สำหรับการตอบแทนการให้กู้ยืมเงินหรือเรียกว่า “**ดอกเบี้ย**” นั้น ไม่ใช่สาระสำคัญของการกู้ยืมเงิน ผู้กู้และผู้ให้กู้อาจตกลงกันคิดดอกเบี้ยหรือไม่ก็ได้ แต่หากมีการคิดดอกเบี้ยต่อกันต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

ลักษณะทั่วไปของสัญญากู้ยืมเงิน เนื่องจากผู้ให้กู้ได้โอนกรรมสิทธิ์ในเงินที่กู้ยืมให้แก่ผู้กู้และผู้กู้เองก็ตกลงจะชดใช้เงินที่มีมูลค่าเท่าเทียมกันให้แก่ผู้ให้กู้ ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๐ บัญญัติว่า

“อันว่ายืมใช้สิ้นเปลืองนั้น คือ สัญญาซึ่งผู้ให้ยืมโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินชนิดใช้ไปสิ้นไปนั้นเป็นปริมาณที่กำหนดให้ไปแก่ผู้ยืม และผู้ยืมตกลงว่าจะคืนทรัพย์สินเป็นประเภทชนิด และปริมาณเช่นเดียวกันให้แทนทรัพย์สินซึ่งให้ยืมนั้น

สัญญานี้ย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อมีการส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม”

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น สัญญากู้ยืมเงินสามารถแยกองค์ประกอบที่สำคัญ
ได้ ๔ ประการ ได้แก่

๑. คู่สัญญา

คู่สัญญาในสัญญากู้ยืมเงินสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ฝ่าย คือ ผู้กู้ ฝ่ายหนึ่ง และ
ผู้ให้กู้ อีกฝ่ายหนึ่ง โดยแต่ละฝ่ายเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว บุคคลหลายคน นิติบุคคล หรือ
อาจเป็นการมอบอำนาจให้มีการกู้ยืมก็ได้ ตัวอย่างเช่น นายแดงตกลงกู้ยืมเงินจากนายดำ
จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยนายแดงตกลงว่าจะคืนเงินจำนวนดังกล่าวภายใน ๑ ปีนับแต่
วันที่มีการกู้ยืมเงิน ซึ่งนายดำได้ส่งมอบเงินที่กู้ยืมให้แก่นายแดงเรียบร้อยแล้ว หรือนายแดง
มอบอำนาจให้นายเขียวดำเนินการกู้ยืมเงินจากดำ เป็นต้น

๒. เงินที่กู้ยืม

สัญญากู้ยืมเงินเป็นการโอนไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในเงินที่กู้ยืม ผู้กู้ไม่จำเป็นต้องคืนเงิน
เป็นเงินส่วนที่ยืมไป แต่เอาเงินจากที่ใดมาคืนก็ได้ ขอให้เป็นเงินที่มีจำนวนเท่ากับเงินที่ยืม
ก็ใช้ได้ อย่างไรก็ตาม เงินที่กู้ยืมอาจเปลี่ยนเป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้ หากการกู้ยืม
เงินนั้น ๆ ผู้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นไว้แทนจากผู้ให้กู้ ซึ่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๖ บัญญัติว่า

“ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกัน และผู้กู้ยืมยอมรับเอาสิ่งของ หรือทรัพย์สินอย่างอื่น
แทนจำนวนเงินนั้นไซ้ ท่านให้คิดเป็นหนี้เงิน ค่างชำระโดยจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาด
แห่งสิ่งของ หรือทรัพย์สิน นั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ

ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกันและผู้ให้กู้ยืมยอมรับเอาสิ่งของหรือ ทรัพย์สินอย่างอื่น
เป็นการชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมไซ้ หนี้อันระงับไป เพราะการชำระเช่นนั้นท่านให้คิดเป็น
จำนวนเท่ากับราคาท้องตลาด แห่งสิ่งของ หรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ

ความตกลงกันอย่างไร ๆ ชัดกับข้อความดังกล่าวมานี้ท่านว่าเป็นโมฆะ”

๓. สัญญากู้ยืมเงินจะบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบเงินที่ยืม

สัญญากู้ยืมเงินจะบริบูรณ์ต่อเมื่อมีการส่งมอบเงินที่ยืม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๐ วรรคสอง ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการส่งมอบเงินที่ยืมให้แก่ฝ่ายผู้กู้ หากสัญญากู้ยืมเงินที่ผู้ให้กู้ไม่มีการส่งมอบเงินให้แก่ผู้กู้ แม้มีการทำสัญญาระหว่างกันเอาไว้เป็นหนังสือหรือลายลักษณ์อักษร สัญญาฉบับนั้นก็ยังไม่สมบูรณ์ ผู้กู้สามารถขอลือเรื่องการไม่มีการส่งมอบเงินที่ยืมมาปฏิเสธความรับผิดชอบตามสัญญากู้ยืมเงินได้

การส่งมอบเงินที่ยืมอาจแบ่งได้ ๒ วิธีการ ได้แก่

(๑) การส่งมอบเงินให้แก่กัน คือ การส่งมอบเงินโดยวิธีการส่งมอบถึงมือผู้กู้โดยตรงหรือผ่านตัวแทนผู้รับมอบอำนาจของผู้กู้

(๒) การส่งมอบเงินโดยการแปลงหนี้ย่างอื่นหรือประเภทอื่นมาเป็นหนี้เงินกู้ คือ จะไม่มีการส่งมอบเงินให้แก่กัน เนื่องจากเป็นการที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงแปลงหนี้เดิมที่มีอยู่ระหว่างกันมาเป็นหนี้เงินกู้ โดยมูลหนี้เดิมจะเป็นหนี้อะไรก็ได้ เช่น หนี้ซื้อขาย หนี้เช่าซื้อ หรือแม้แต่หนี้ละเมิด เป็นต้น

๔. สัญญากู้ยืมเงินเป็นสัญญาไม่มีแบบ

สัญญากู้ยืมเงินเป็นสัญญาไม่มีแบบ กฎหมายไม่ได้บังคับให้ต้องทำตามแบบแห่งนิติกรรม แต่ในสัญญากู้ยืมเงินบางกรณีกฎหมายต้องการหลักฐานเป็นหนังสือ เพื่อเป็นหลักฐานแห่งการฟ้องร้องบังคับคดี ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรคแรก บัญญัติว่า

“การกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่”

จากบทบัญญัติดังกล่าว มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) การกู้ยืมเงินที่ต้องการหลักฐานเป็นหนังสือในการฟ้องร้องบังคับคดีนั้น ต้องเป็นการกู้ยืมเงินเกินกว่า ๒,๐๐๐ บาทขึ้นไป ดังนั้น การกู้ยืมเงินเพียง ๒,๐๐๐ บาท พอดี

หรือต่ำกว่าจึงไม่ต้องการหลักฐานเป็นหนังสือในการฟ้องร้องบังคับคดีแต่อย่างใด

(๒) หลักฐานเป็นหนังสือ เป็นเพียงหนังสือที่กฎหมายบังคับให้ต้องมี มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีกันไม่ได้เท่านั้น

(๓) หลักฐานเป็นหนังสือ ไม่จำเป็นต้องมีในขณะกั๊กกัน แม้จะมีหลักฐานเป็นหนังสือภายหลัง แต่ก่อนฟ้องบังคับคดีก็เป็นอันใช้ได้

ตอนที่ ๒

โครงสร้างของสัญญากู้ยืมเงิน

โครงสร้างของสัญญากู้ยืมเงิน สามารถแบ่งออกได้ ๓ ส่วน คือ

๑. ส่วนนำ ได้แก่ ข้อกำหนดของชื่อสัญญา สถานที่ทำสัญญา วันทำสัญญา ชื่อ และที่อยู่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่าย

๒. ส่วนเนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คู่สัญญาตกลงกัน เช่น วัตถุประสงค์ของสัญญา ดอกเบี้ย การชำระหนี้ การผิดนัดชำระหนี้ การบอกกล่าวทวงถาม เป็นต้น

๓. ส่วนลงท้ายของสัญญา เป็นส่วนที่แสดงถึงการรับรู้และเข้าใจของคู่สัญญา ถึงข้อสัญญาต่าง ๆ ว่าถูกต้องตรงกับเจตนาของคู่สัญญาทุกฝ่าย การลงลายมือชื่อของคู่สัญญา หรือตราประทับของคู่สัญญา และการลงลายมือชื่อของพยาน

โดยรายละเอียดของโครงสร้างสัญญาแต่ละส่วน มีดังต่อไปนี้

๑. ส่วนนำ

ส่วนนำของสัญญาเป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดของชื่อสัญญา สถานที่ทำสัญญา วันทำสัญญา ชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญา ดังนี้

๑.๑ ชื่อสัญญา

ชื่อสัญญาเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้น และมีผลต่อการตีความสัญญาแต่ละฉบับ โดยบ่งถึงเจตนาในการทำสัญญา เนื้อหาโดยรวม ลักษณะของสัญญา และวัตถุประสงค์ในการทำสัญญา ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสัญญาในแต่ละประเภท ดังนั้น ในการกำหนดชื่อสัญญาจะต้องมีความชัดเจน กะทัดรัด และตรงตามเนื้อหาของสัญญานั้น

ข้อสังเกต เรื่องการตีความสัญญาจากชื่อสัญญา แม้ว่าโดยหลักแล้วกรณีปรากฏว่าใช้ชื่อสัญญาอย่างหนึ่ง แต่ข้อความในสัญญาไม่สอดคล้องตรงกันแล้ว หากมีกรณีเกิดข้อสงสัยการตีความ หรือบังคับใช้ให้เป็นไปตามสัญญาต้องพิจารณาจากสาระสำคัญของสัญญาหรือเนื้อความในสัญญาเป็นหลักก็ตาม แต่การกำหนดชื่อของสัญญาไม่ตรงกับเนื้อความหรือวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสัญญา อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสะดวกในการอ้างอิง รวมถึงการกำหนดเนื้อหาของสัญญาแต่ละประเภทที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาให้คลาดเคลื่อนไปจากวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

๑.๒ สถานที่ทำสัญญาหรือสถานที่ลงนามในสัญญา

สถานที่ทำสัญญาหรือสถานที่ลงนามในสัญญา โดยหลักแล้วเป็นการแสดงให้เห็นว่าสัญญานั้นเกิดขึ้นที่ใด ซึ่งสถานที่ทำสัญญาที่กำหนดนี้จะมีผลในทางกฎหมายเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นว่าอยู่ในเขตอำนาจของศาลใดในการพิจารณาคดี อีกทั้งยังมีความสำคัญในแง่การใช้กฎหมายในกรณีเป็นเรื่องกฎหมายขัดกันหรือกรณีเรื่องการติดต่ออากาศแถมบัพอีกด้วย

ข้อสังเกต เรื่องการไม่ระบุสถานที่ทำสัญญาไม่มีผลทำให้สัญญาที่ทำขึ้นเสียไปทั้งฉบับ แต่อาจมีผลในประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลที่จะพิจารณาคดีได้โดยตรง เนื่องจากสถานที่ทำสัญญาเป็นข้อกำหนดตกลงระหว่างคู่สัญญาว่ากรณีเกิดข้อพิพาทและมีการฟ้องร้องที่จะต้องบังคับกันตามสัญญา นอกเหนือจากภูมิสำเนาของจำเลยแล้ว คู่สัญญาจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลใด ซึ่งโดยหลักแล้วบุคคลย่อมมีสิทธิเสนอคำฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิสำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลก็ได้ ตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ (๑) โดยกรณีนี้ถือได้ว่าสถานที่ทำสัญญาเป็นท้องที่ที่มูลคดีเกิดขึ้น คู่สัญญาย่อมมีสิทธิเสนอคำฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ทำสัญญา อันเป็นท้องที่ที่มูลคดีเกิดขึ้นได้ด้วย

๑.๓ วันที่ทำสัญญา

การระบุวันที่ทำสัญญามีความสำคัญในผลทางกฎหมายหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มต้นนิติสัมพันธ์ระหว่างกัน การนับระยะเวลาผูกพันตามสัญญา หรือการบังคับของสัญญา โดยปกติวันที่ทำสัญญาจะเป็นวันที่มีการลงนามในสัญญานั้นเพื่อมีผลบังคับ วันที่ทำสัญญาจึงเป็นวันที่เริ่มต้นนับระยะเวลาต่าง ๆ ที่กำหนดในเนื้อหาของสัญญา ให้คู่สัญญาต้องปฏิบัติต่อกัน

ข้อสังเกต เรื่องการไม่ระบุวันที่ทำสัญญาจะไม่ทำให้สัญญาที่ทำขึ้นเสียไปทั้งฉบับแต่อย่างใด แต่อาจก่อให้เกิดปัญหาข้อกฎหมายตามมาได้ เช่น จะถือว่าสัญญากุยืมเงินนั้นเริ่มต้นหรือสิ้นสุดลงเมื่อใด หรือทำนองเดียวกันอาจมีประเด็นว่าอายุความจะเริ่มต้นหรือสิ้นสุดลงเมื่อใด อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้สัญญา ควรระบุวันที่ทำสัญญาแต่ละฉบับให้ชัดเจนทุกครั้ง

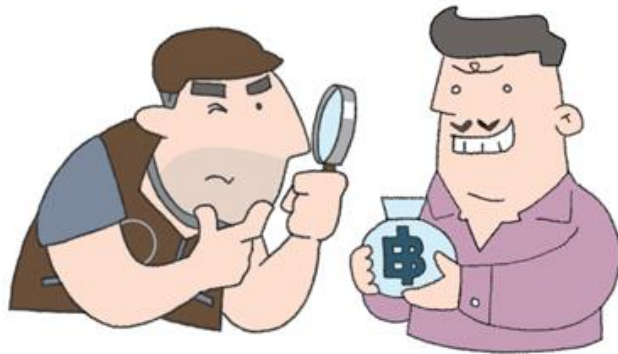
๑.๔ ชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญา

โดยทั่วไปแล้วชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญาจะปรากฏอยู่ในวรรคแรกหรือส่วนต้นของสัญญา ซึ่งข้อมูลส่วนนี้จะต้องระบุชื่อและที่อยู่ตามกฎหมายของผู้มีอำนาจลงนามในสัญญา รวมถึงระบุสถานะที่จะใช้เรียกขานคู่สัญญาแต่ละฝ่าย เพื่อให้ทราบถึงสถานะของคู่สัญญาว่าอยู่ในสถานะใดในสัญญา คือ ผู้กู้หรือผู้ให้กู้ ซึ่งจะระบุสถานะเอาไว้ท้ายชื่อและที่ที่อยู่ของคู่สัญญาฝ่ายนั้นเพื่อใช้เรียกขานคู่สัญญาและเป็นการบ่งบอกสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายได้อย่างชัดเจน ซึ่งในการทำสัญญา คู่สัญญาผู้เข้าทำสัญญาจะต้องเป็นบุคคลตามกฎหมายโดยอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ซึ่งบุคคลที่จะเป็นคู่สัญญาในการทำสัญญาฉบับหนึ่ง ๆ จะต้องเป็นผู้มีอำนาจกระทำการและมีความสามารถในการทำนิติกรรมตามกฎหมายด้วย กล่าวคือ หากคู่สัญญาเป็นบุคคลธรรมดา บุคคลนั้น

จะต้องเป็นบุคคลผู้มีความสามารถในการทำนิติกรรมตามกฎหมาย และหากคู่สัญญาเป็นนิติบุคคล ผู้ที่เข้าเป็นคู่สัญญาและมีอำนาจลงนามในสัญญาได้จะต้องเป็นบุคคลที่มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลตามกฎหมายด้วย ในการระบุชื่อคู่สัญญาถือเป็นองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญประการหนึ่งของสัญญาและเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ เนื่องจากเป็นการระบุบุคคลผู้เข้าทำสัญญาและสร้างนิติสัมพันธ์ให้ผลของสัญญาที่ทำขึ้นนั้นตกอยู่แก่ตนเอง กล่าวคือเป็นการระบุส่วนที่เป็นสาระสำคัญเพื่อทราบว่าคู่สัญญาเป็นใคร เป็นสัญญาที่ทำการขึ้นกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลใดบ้าง หากมีข้อพิพาทเกี่ยวกับการบังคับตามสัญญา คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะใช้สิทธิเรียกร้องโดยยื่นฟ้องคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งต่อศาลให้ปฏิบัติตามสัญญาได้อย่างถูกต้อง ทำนองเดียวกันกับสถานที่ในการติดต่อและรับส่งคำบอกกล่าวต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นคำบอกกล่าวกรณีผิดนัดชำระหนี้หรือผิดสัญญา รวมทั้งเป็นสิ่งที่วินิจฉัยถึงเขตอำนาจของศาลเมื่อเกิดข้อพิพาทกรณีที่ต้องฟ้องคดีต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจศาลอีกด้วย

ข้อสังเกต เรื่องชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญาในกรณีที่คู่สัญญาเป็นบุคคลธรรมดาจะต้องมีการระบุชื่อนามสกุล ฐานะของคู่สัญญา อายุ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน และที่อยู่ของคู่สัญญาให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบสถานะของคู่สัญญาเป็นบุคคลตามทะเบียนราษฎรจริง รวมถึงความสามารถในการทำสัญญาตามกฎหมาย และภูมิลำเนาของคู่สัญญา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการส่งคำบอกกล่าว การส่งหมายบังคับคดีหรือบังคับถึงเขตอำนาจศาลในกรณีที่ต้องฟ้องคดีที่ภูมิลำเนาของคู่สัญญาด้วย แต่หากคู่สัญญาเป็นนิติบุคคล ผู้ที่จะเข้าเป็นคู่สัญญาได้ต้องเป็นบุคคลที่มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นตามกฎหมาย ซึ่งอาจตรวจสอบได้จากหนังสือรับรองการจดทะเบียนจัดตั้งหุ้นส่วนบริษัท หรือข้อบังคับของบริษัท ดังนั้น สัญญาที่ทำการขึ้นจะต้องมีการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือรับรองการจดทะเบียนจัดตั้งหุ้นส่วนบริษัท หรือข้อบังคับของบริษัทลงไว้ในสัญญาที่ทำการขึ้นด้วย เพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบและเนื่องจากไม่มีข้อจำกัดว่าในการทำสัญญาหรือการลงนามในสัญญา บุคคลซึ่งจะเข้าทำสัญญาต้องกระทำนั้นด้วยตนเอง จึงอาจมีการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการหรือลงนามในสัญญาแทนตัวการซึ่งเป็นคู่สัญญาที่แท้จริงได้ ดังนั้นหากมีกรณีที่คู่สัญญาทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลโดยผู้มีอำนาจ

กระทำการแทนนิติบุคคลตามกฎหมายนั้นมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทน จะต้อง
ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลที่รับมอบอำนาจให้กระทำการให้ถูกต้องและชัดเจน รวมถึง
ต้องระบุอ้างอิงหนังสือมอบอำนาจให้กระทำการไว้ในสัญญาด้วย คู่สัญญาต้องตรวจสอบ
รายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้มอบอำนาจ ตัวผู้รับมอบอำนาจ ขอบเขตในการมอบอำนาจให้
กระทำการแทน การติดอากรแสตมป์ เป็นต้น

๒. ส่วนเนื้อหา

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรคแรก กำหนดให้
การกู้ยืมเงินเกินกว่าสองพันบาทขึ้นไปต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ เป็นเพียงหนังสือที่กฎหมาย
บังคับให้ต้องมี มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีกันไม่ได้เท่านั้น ซึ่งไม่มีคำนิยามหรือความหมาย
ในลักษณะเคร่งครัด เพียงแต่ให้ความสำคัญกับการทำสัญญากู้ยืมเงินในรูปแบบลายลักษณ์
อักษรและมีข้อความหรือถ้อยคำแสดงให้เห็นว่ามีการกู้ยืมเงินกันก็เพียงพอ ซึ่งส่วนเนื้อหา
เป็นส่วนที่ระบุถึงข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คู่สัญญาตกลงกัน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของสัญญา
ดอกเบี้ย การชำระหนี้ การผิดนัดชำระหนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ วัตถุประสงค์ของสัญญา

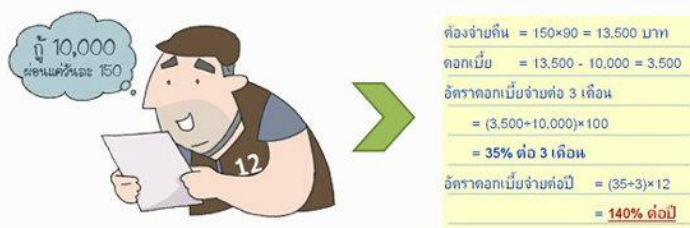
เนื่องจากสัญญากู้ยืมเงินเป็นสัญญาทางแพ่งประเภทหนึ่ง วัตถุประสงค์
ของการทำสัญญากู้ยืมเงินจึงต้องภายใต้บังคับแห่งหลักการแสดงเจตนาตามประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ การแสดงเจตนาระหว่างคู่สัญญาในการทำสัญญากู้ยืมเงินจะต้องไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามขัดแย้งด้วยกฎหมาย เป็นการพนันวิสัย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะมีผลทำให้นิติกรรมหรือสัญญานั้นเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ ซึ่งการพิจารณาต้องดูจากเจตนาหรือวัตถุประสงค์ของคู่สัญญาว่า มีกฎหมายห้ามไว้หรือไม่ เป็นการพนันวิสัยหรือไม่ หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ ตัวอย่างเช่น นายแดงตกลงทำสัญญากู้ยืมเงินจากนายดำ โดยนายดำทราบอยู่แล้วว่านายแดงจะนำเงินดังกล่าวไปลงทุนเกี่ยวกับการรับพนันทายผลฟุตบอลโลก ซึ่งเป็นการต้องห้ามขัดแย้งด้วยกฎหมาย เป็นต้น

ข้อสังเกต หากในขณะที่มีการกู้ยืมเงินหรือขณะทำสัญญากู้ยืมเงิน ผู้ให้กู้ไม่ทราบเจตนาหรือวัตถุประสงค์ของผู้กู้ว่าจะนำเงินกู้ดังกล่าวไปใช้ในเรื่องขัดต่อกฎหมายสัญญากู้ยืมสมบูรณ์ ผู้กู้จะยกข้อกล่าวอ้างในการนำเงินไปใช้ขัดต่อกฎหมายขึ้นต่อสู้ไม่ต้องรับผิดชอบไม่ได้

๒.๒ ดอกเบี้ย

การตอบแทนการให้กู้ยืมเงินที่เรียกว่า “ดอกเบี้ย” ไม่ใช่สาระสำคัญของการกู้ยืมเงิน ผู้กู้และผู้ให้กู้อาจตกลงกันคิดดอกเบี้ยหรือไม่ก็ได้ แต่หากมีการคิดดอกเบี้ยต่อกันต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย การกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ในสัญญากู้ยืมเงินและการฟ้องร้องเรียกค่าดอกเบี้ยคืนจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมาย ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมมักจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งในกรณีที่มีการกู้ยืมเงินระหว่างบุคคลธรรมดา เนื่องจากการไม่รู้กฎหมายหรือรู้แต่เกิดการพลั้งเผลอ รวมถึงอาจเป็นการจงใจในการระบุอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย แบ่งได้เป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๒.๒.๑ อัตราดอกเบี้ยตามกฎหมาย การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลทั่วไปนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ กำหนดห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี ซึ่งแตกต่างกับกรณีที่เป็นการกู้ยืมเงินจากสถาบันทางการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันทางการเงินแต่อยู่ภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้เกินกว่าอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี

ตัวอย่างเช่น สัญญาบัตรเครดิต ผู้ให้บริการสามารถเรียกดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม และค่าบริการ รวมกันแล้วไม่เกินอัตราร้อยละสิบแปดถึงยี่สิบต่อปี สัญญาสินเชื่อเงินสด รวมกันแล้วไม่เกินอัตราร้อยละยี่สิบแปดต่อปี ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดหลักเกณฑ์ไว้

อัตราดอกเบี้ยตามกฎหมาย แบ่งพิจารณาได้ดังนี้

๒.๒.๑.๑ ไม่มีข้อตกลงเรื่องให้คิดดอกเบี้ย คือ กรณีที่มีการกู้ยืมเงินกัน แต่คู่สัญญาไม่ได้ระบุหรือไม่มีข้อตกลงเรื่องการคิดดอกเบี้ยระหว่างกันไว้ในสัญญา กู้ยืมเงิน ตัวอย่างเช่น นายแดงตกลงกู้ยืมเงินจากนายดำจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยนายดำตกลงที่จะไม่คิดดอกเบี้ยกับนายแดง กรณีการกู้ยืมเงินดังกล่าวจึงไม่มีการกำหนดเรื่องการคิดดอกเบี้ยไว้ในสัญญา เป็นต้น

ข้อสังเกต ผู้ให้กู้ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในระหว่างที่สัญญามีผลนับตั้งแต่วันที่ทำสัญญาไปจนวันครบกำหนดชำระคืน แต่จะสามารถเรียกดอกเบี้ยจากผู้กู้ได้หากผู้กู้ผิดนัดชำระคืน โดยมีสิทธิคิดดอกเบี้ยจากการผิดนัดชำระคืนได้ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระและผู้กู้ไม่ชำระเงินคืน ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ บัญญัติว่า

“หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่ง

ต่อไป ถ้าเจ้าหน้าที่อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัด

การพิสูจน์ค่าเสียหายอย่างอื่นนอกนั้น ท่านอนุญาตให้พิสูจน์ได้”

จากตัวอย่างข้างต้น สัญญากู้ยืมเงินระหว่างนายแดงและนายดำ ระบุว่า นายแดงจะต้องชำระเงินกู้จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ต่อมาเมื่อครบกำหนดเวลานายแดงผิดนัดไม่นำเงินมาชำระคืน ดังนี้ นายดำมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยฐานผิดนัดในอัตราร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๐ เป็นต้นไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้คืนจนครบ

๒.๒.๑.๒ ข้อตกลงให้คิดดอกเบี้ย แต่ไม่ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ คือ กรณีของการกู้ยืมเงินที่คู่สัญญามีข้อตกลงให้คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน แต่ไม่มีกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ในสัญญา ตัวอย่างเช่น นายแดงตกลงกู้ยืมเงินจากนายดำจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยนายแดงกับนายดำตกลงที่จะคิดและยินยอมเสียดอกเบี้ยระหว่างกัน แต่ไม่ได้ระบุหรือกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ในสัญญา

ข้อสังเกต ผู้ให้กู้มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในระหว่างที่สัญญามีผล นับแต่วันที่ทำสัญญาไปจนถึงวันที่มีการชำระหนี้คืนจนครบ โดยคิดดอกเบี้ยได้ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ บัญญัติว่า

“ถ้าจะต้องเสียดอกเบี้ยแก่กันและมิได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ โดยนิติกรรมหรือโดยบทกฎหมายอันชัดแจ้ง ให้ใช้อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี”

จากตัวอย่างข้างต้น นายดำมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากนายแดงได้ อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี จากเงินต้นจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันทำสัญญาเป็นต้นไป จนกว่านายแดงจะนำเงินมาชำระคืนจนครบ โดยไม่ต้องคำนึงว่านายแดงจะผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ เพราะแม้จะผิดนัดชำระ นายแดงก็ต้องรับผิดในค่าดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี เช่นเดียวกัน

๒.๒.๒ อัตราดอกเบี้ยขัดต่อกฎหมาย การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลทั่วไปสามารถเรียกได้เพียงไม่เกินร้อยละสิบห้าต่อปีเท่านั้น หากมีการคิดเกินกว่าอัตรานี้ ถือว่าเป็นการคิดดอกเบี้ยเกินกว่ากฎหมายกำหนดและขัดต่อกฎหมาย มีผลทำให้ดอกเบี้ยที่เรียกกันเป็นโมฆะ เสียไปทั้งหมด แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ บัญญัติว่า

“ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี”

แต่การเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี กฎหมายกำหนดให้ผู้เรียกมีความผิดฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้ การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราจึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย เป็นความผิด และมีโทษทางอาญา ข้อกำหนดเกี่ยวกับดอกเบี้ยจึงตกเป็นโมฆะเสียไปทั้งหมด ไม่ใช่ลดลงมาเป็นอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕๔ ตัวอย่างเช่น นายแดงตกลงกู้ยืมเงินจากนายดำจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยตกลงดอกเบี้ยที่อัตราร้อยละสองต่อเดือน (ซึ่งคิดเป็นอัตราร้อยละยี่สิบสี่ต่อปี) ดังนี้ ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยจึงเป็นโมฆะเท่ากับเป็นการกู้ยืมเงินที่ไม่มีข้อตกลงให้คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน นายดำจะมาอ้างว่ามีสิทธิลดอัตราดอกเบี้ยลงมาและเรียกได้ในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีไม่ได้

นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ให้กู้เรียกดอกเบี้ยเกินอัตรากว่าร้อยละสิบห้าต่อปี แต่เป็นการคำนวณรวมไว้กับหนี้เงินต้น แล้วระบุลงในสัญญากู้ยืมหรือมีการหักดอกเบี้ยออกจากเงินต้น แต่ระบุเงินต้นเต็มในสัญญา จะมีผลทำให้ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยเป็นโมฆะเท่ากับเป็นการกู้ยืมเงินที่ไม่มีข้อตกลงให้คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน ตัวอย่างเช่น นายแดงตกลงกู้ยืมเงินจากนายดำจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยตกลงดอกเบี้ยที่อัตราร้อยละสองต่อเดือน มีกำหนดชำระคืนภายในหนึ่งปี (สามารถคำนวณค่าดอกเบี้ยได้ปีละ ๒,๔๐๐ บาท) นายดำได้ระบุจำนวนเงินกู้ลงในสัญญาว่า นายแดงทำสัญญากู้ยืมเงินไปจำนวน ๑๒,๔๐๐ บาท ซึ่งในความเป็นจริงนายแดงได้รับเงินไปเพียง ๑๐,๐๐๐ บาทเท่านั้น หรือในทางกลับกัน นายดำได้ส่งมอบเงินกู้ให้แก่นายแดงเพียง ๗,๖๐๐ บาท เพราะนำค่าดอกเบี้ยไปหักออก

จากเงินต้นตามสัญญา ก่อน ดังนี้ ถือได้ว่าเป็นการเรียกดอกเบี้ยเกินกว่ากฎหมายกำหนด
ข้อตกลงในส่วนที่เป็นเรื่องดอกเบี้ยจึงเป็นโมฆะ

ข้อสังเกต แม้การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราจะขัดต่อกฎหมายและทำให้
การเรียกดอกเบี้ยเป็นโมฆะ แต่จะไม่กระทบถึงมูลหนี้ในส่วนเงินต้น เพราะสามารถแยก
ความสมบูรณ์ออกจากกันได้ กล่าวคือ ผู้กู้ยังคงต้องมีความรับผิดชอบชำระหนี้เงินต้นคืนแก่ผู้ให้กู้
การคิดดอกเบี้ยเกินอัตราหรือขัดต่อกฎหมาย ซึ่งมีผลเท่ากับว่าไม่มีการตกลงเรื่องดอกเบี้ย
ระหว่างกันไว้ ผู้ให้กู้จึงไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในระหว่างที่สัญญามีผลนับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา
ไปจนถึงวันครบกำหนดชำระคืน แต่ผู้ให้กู้จะสามารถเรียกดอกเบี้ยจากผู้กู้ได้หากผู้กู้ผิดนัด
ชำระคืน โดยมีสิทธิคิดเพียงอัตราร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปีนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระและผู้กู้
ไม่ชำระเงินคืน หรือนับตั้งแต่วันที่ผิดนัดชำระคืนเป็นต้นไป ตัวอย่างเช่น นายแดงตกลง
กู้ยืมเงินจากนายดำจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยตกลงดอกเบี้ยอัตราร้อยละสองต่อเดือน
มีกำหนดชำระเงินคืนภายใน ภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยอัตราร้อย
ละสองต่อเดือนเป็นโมฆะ นายดำไม่อาจเรียกให้นายแดงชำระดอกเบี้ยนับแต่วันที่ทำ
สัญญาได้ แต่หากนายแดงผิดนัดไม่ชำระเงินคืนภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ นายดำมี
สิทธิเรียกร้องให้นายแดงคืนเงินต้นจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดกึ่ง
ต่อปี นับแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๐ ไปจนกว่าจะครบ

อย่างไรก็ดี การคิดดอกเบี้ยเกินอัตราหรือขัดต่อกฎหมายเป็นการฝ่าฝืน
พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ ประกอบประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ มีผลให้ดอกเบี้ยตกเป็นโมฆะ จึงถือไม่ได้ว่าผู้กู้ชำระหนี้โดยจงใจ
ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือเป็นการกระทำอันใดตามอำเภอใจเสมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้
โดยรู้ยู่ว่ตนไม่มีความผูกพันตามกฎหมายที่ต้องชำระอันจะเป็นเหตุให้ผู้กู้ไม่มีสิทธิได้รับ
ทรัพย์สินนั้นคืน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๐๗ เมื่อดอกเบี้ยของผู้ให้กู้
เป็นโมฆะเท่ากับสัญญากู้ยืมมิได้มีการตกลงเรื่องดอกเบี้ยกันไว้ ผู้ให้กู้ไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ย
ก่อนผิดนัด และไม่อาจนำเงินที่ผู้กู้ชำระแก่ผู้ให้กู้มาแล้วไปหักออกจากดอกเบี้ยที่ผู้ให้กู้ไม่มีสิทธิ
คิดได้ จึงต้องนำเงินที่ผู้กู้ชำระหนี้ไปชำระต้นเงินทั้งหมด

๒.๒.๓ ดอกเบี้ยทบต้น หมายถึง การนำดอกเบี้ยที่ค้างชำระอยู่มาบวก รวมเข้ากับยอดหนี้เงินต้น จากนั้นจึงคิดดอกเบี้ยจากยอดเงินที่บวกได้ใหม่ดังกล่าวในฐานะ ที่เป็นเงินต้น ตัวอย่างเช่น นายแดงตกลงกู้ยืมเงินจากนายดำจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท มีกำหนด เวลาหนึ่งปี ตกลงดอกเบี้ยอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี ครบกำหนดเวลาผู้กู้จะคิดเป็นค่าดอกเบี้ย ๑,๕๐๐ บาท หากสัญญาผู้กู้ไม่มีข้อตกลงให้คิดดอกเบี้ยทบต้น การคิดดอกเบี้ยในปีถัดไป จะต้องคิดจากเงินต้น ๑๐,๐๐๐ บาท แต่หากมีข้อตกลงเป็นหนังสือระหว่างคู่สัญญาให้คิด ดอกเบี้ยทบต้นได้ เช่นนี้ การคิดดอกเบี้ยในปีถัดไปก็ให้นำเงินต้น ๑๐,๐๐๐ บาท บวกกับ ดอกเบี้ยค้างชำระ ๑,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท เป็นฐานเงินต้นใหม่ ในการ คำนวณดอกเบี้ยอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี ดังนั้น ในปีที่สองจะคิดเป็นค่าดอกเบี้ย ๒,๒๕๐ บาท จะเห็นได้ว่า การคิดดอกเบี้ยทบต้น มีผลทำให้ผู้ให้กู้ได้รับผลประโยชน์จากการให้กู้ยืมเงิน มากกว่าการคิดดอกเบี้ยแบบปกติธรรมดา แต่สิทธิในการคิดจะต้องมีข้อตกลงกันเอาไว้ตั้งแต่ ขณะทำสัญญา เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระ แต่ทว่าเมื่อดอกเบี้ย ค้างชำระไม่น้อยกว่าปีหนึ่ง คู่สัญญาผู้ยืมจะตกลงกันให้เอาดอกเบี้ยนั้นทบเข้ากับต้นเงิน แล้วให้คิดดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ทบเข้ากันนั้นก็ได้ แต่การตกลงเช่นนั้นต้องทำเป็นหนังสือ”

หลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยทบต้น สามารถแบ่งได้ดังนี้

๒.๒.๓.๑ การตกลงต้องทำเป็นหนังสือ

๒.๒.๓.๒ จะนำดอกเบี้ยที่ค้างชำระน้อยกว่าหนึ่งปีมาทบเข้ากับ เงินต้นแล้วคิดดอกเบี้ยไม่ได้

๒.๒.๓.๓ การคิดดอกเบี้ยทบต้นโดยไม่มีข้อตกลงเป็นหนังสือ ถือว่าดอกเบี้ยทั้งหมดตกเป็นโมฆะ แต่จะไม่กระทบกับสัญญาส่วนที่สมบูรณ์ คือ หนี้เงินต้น และผู้ให้กู้ก็ยังมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในฐานะลูกหนี้ผิดนัดได้ในอัตราร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี

๒.๒.๓.๔ ถ้าผู้ชำระดอกเบี้ยทบต้นให้ผู้ให้กู้ไปแล้ว ผู้กู้ไม่มีสิทธิ เรียกเงินดอกเบี้ยคืน เพราะเป็นการชำระหนี้ตามอำเภอใจหรือสมัครใจ

๒.๓ การชำระหนี้

การชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมค้ำประกันแก่ผู้ให้กู้ ถือเป็นวัตถุประสงค์หลักของการกู้ยืมเงิน ลักษณะของการใช้เงินสามารถแบ่งพิจารณาได้ ๓ ลักษณะ คือ

๒.๓.๑ การชำระหนี้ค้ำด้วยเงิน หมายถึง การใช้เงินหรือการชำระหนี้เงินกู้ยืมด้วยการนำเงินไปชำระ ซึ่งการกู้ยืมเงินที่หลักฐานเป็นหนังสือนั้น มีบทบัญญัติกฎหมายบังคับไว้เป็นพิเศษว่า ผู้กู้จะนำสืบการใช้เงินได้เฉพาะเท่าที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น กล่าวคือ ในการกู้ยืมเงินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ลงลายมือชื่อผู้ให้กู้มาแสดง หรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้มีการแทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว หากผู้กู้ไม่มีหลักฐานดังกล่าวข้างต้นก็ไม่มีสิทธิจะนำพยานบุคคลเข้าสืบเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการชำระหนี้เงินต้นแล้ว เพราะขัดต่อสิ่งที่กฎหมายกำหนด เมื่อไม่มีหลักฐานการใช้เงินมาแสดง ผู้กู้ต้องแพ็คค้ำและต้องชำระเงินต้นคืนให้แก่ผู้ให้กู้ตามที่มีการฟ้องร้องคดีกันอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากที่ผู้กู้ควรจะได้ใส่ใจและใช้ความระมัดระวังในขณะที่มีการนำเงินไปชำระหนี้ค้ำ กล่าวคือ ผู้กู้ควรต้องขอให้ผู้ให้กู้ออกหลักฐานเป็นหนังสือแสดงการรับชำระหนี้ หรือใบเสร็จรับเงิน หรือต้องขอคืนต้นฉบับสัญญากู้ หรือขอให้ผู้กู้แทงเพิกถอนสัญญากู้ที่เก็บไว้ หากผู้ให้กู้ปฏิเสธไม่ยอมออกหรือทำหลักฐานดังกล่าว ผู้กู้ก็ไม่ควรยอมที่จะชำระหนี้คืน

๒.๓.๒ การชำระหนี้ค้ำด้วยวิธีอื่น หมายถึง การชำระหนี้กู้ยืมในส่วนของเงินต้นด้วยวิธีการอย่างอื่น นอกจากการนำเงินไปชำระ ได้แก่ การโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร การมอบบัตรเอทีเอ็มให้แก่ผู้ให้กู้นำไปเบิกถอน การออกเช็คเพื่อชำระหนี้และการโอนทรัพย์สินตราค่าใช้จ่ายหนี้ เป็นต้น การชำระหนี้ด้วยวิธีอื่นนี้ ไม่อยู่ในบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรคสอง กล่าวคือ ผู้กู้มีสิทธิจะนำสืบการชำระหนี้ได้ แม้จะไม่มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืม หรือ ไม่มีเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือไม่มีการแทงเพิกถอนลงในเอกสารก็ตาม

๒.๓.๓ การชำระดอกเบี้ย เนื่องจากการชำระเงินที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้กู้มาแสดง หรือมีการเวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืม หรือแห่งเพิกถอนในเอกสาร ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรคสอง หมายถึง การนำสืบถึงการชำระเงินต้นเท่านั้น ไม่รวมถึงการชำระดอกเบี้ยด้วย ดังนี้ การนำสืบถึงการชำระดอกเบี้ยผู้กู้มีสิทธินำพยานบุคคลหรือพยานเอกสารอื่น ๆ มาสืบถึงจำนวนดอกเบี้ยที่ชำระไปแล้วได้

๒.๔ การผิदनชำระหนี้

การชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินถือเป็นองค์ประกอบและวัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของการกู้ยืมเงิน และยังถือเป็นหน้าที่หลักของผู้กู้อีกด้วย หากผู้กู้ไม่คืนเงินหรือไม่ชำระหนี้คืนยอมตกเป็นผู้ผิदन แต่การจะพิจารณาว่าผู้กู้ผิदनแล้วหรือไม่นั้น ต้องดูว่าผู้กู้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้หรือคืนเงิน ณ เวลาใด ซึ่งต้องอาศัยข้อตกลงที่กำหนดไว้ในสัญญาเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๔.๑ สัญญาผู้มิกำหนดเวลาชำระคืน หมายถึง ผู้กู้และผู้ให้กู้ตกลงกันไว้ในสัญญาผู้ชัดเจนว่าผู้กู้จะต้องชำระเงินคืน ณ วันเดือนปีที่เท่าใด หรือภายในวันเดือนปีที่เท่าใด หรือมีกำหนดเวลาคืนเงินกี่วัน กี่เดือน หรือกี่ปี ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ นายแดงตกลงกู้ยืมเงินจากนายดำจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ตกลงดอกเบี้ยที่อัตราร้อยละสิบห้าต่อปี มีกำหนดชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืนภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ดังนี้ เมื่อครบกำหนดในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ แล้ว นายแดงไม่นำเงินมาชำระคืน ถือได้ว่านายแดงผิदनชำระหนี้ทันที นายดำไม่จำเป็นต้องบอกกล่าว ทวงถาม หรือแจ้งเตือนให้ชำระหนี้อีก โดยถือว่านายแดงเริ่มผิदनในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๑ และถือเป็นวันเริ่มต้นที่นายดำสามารถใช้อำนาจเรียกร้องในการนำคดีมาฟ้องบังคับให้มีการชำระเงินคืน อันเป็นวันเริ่มต้นนับอายุความการฟ้องคดี

๒.๔.๒ สัญญาผู้ไม่มีกำหนดเวลาชำระคืน หมายถึง ผู้กู้และผู้ให้กู้ไม่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาผู้ว่า ผู้กู้จะต้องชำระเงินคืน ณ วันเดือนปีที่เท่าใด หรือภายในวันเดือน

ปีที่เท่าใด ซึ่งจะมีผลทำให้ไม่อาจทราบได้ว่าผู้กู้จะต้องคืนเงินยืมเมื่อใด ดังนั้น กฎหมาย จึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ให้กู้ในการที่จะต้องบอกกล่าวทวงถามแก่ผู้กู้ให้คืนเงินภายใน เวลาอันสมควร โดยต้องกำหนดระยะเวลาพอสมควร เพื่อให้ผู้กู้ปฏิบัติชำระภายใน เวลาดังกล่าว ซึ่งเมื่อครบกำหนดแล้วหากผู้กู้ไม่ชำระ จึงจะถือว่าเป็นผู้ผิดนัดนับตั้งแต่นั้น เป็นต้นไป ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ นายแดงตกลงกู้ยืมเงินจากนายดำ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ตกลงดอกเบี้ยที่อัตราร้อยละสิบห้าต่อปี แต่ไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับ กำหนดเวลาชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเอาไว้ ดังนี้ นายดำมีสิทธิเรียกร้องให้นายแดงคืนเงิน ที่ยืมไปได้ทันทีด้วยการบอกกล่าวทวงถามไปยังนายแดง และกำหนดระยะเวลาพอสมควร ให้คืนเงินภายในเวลานั้น หากครบกำหนดแล้วไม่มีการชำระคืน ถือว่านายแดงผิดนัดชำระหนี้ และถือเป็นวันเริ่มต้นที่นายดำสามารถใช้สิทธิเรียกร้องในการนำคดีมาฟ้องบังคับให้มีการ ชำระเงินคืน อันเป็นวันเริ่มต้นนับอายุความการฟ้องคดี เป็นต้น นอกจากนี้ ในกรณีที่สัญญา กู้ยืมเงินไม่ได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ ผู้ให้กู้ก็อาจใช้การยื่นฟ้องคดีต่อศาลเป็นการบอกกล่าว ทวงถามได้เพื่อเรียกร้องให้ชำระหนี้คืน และถือว่าผู้กู้ผิดนัดในวันที่มีการฟ้องคดีนั่นเอง

๓. ส่วนลงท้ายของสัญญา

ส่วนลงท้ายของสัญญาเป็นส่วนที่แสดงถึงการรับรู้และเข้าใจของคู่สัญญาถึง ข้อสัญญาต่าง ๆ ว่าถูกต้องตรงกับเจตนาของคู่สัญญาทุกฝ่าย การลงลายมือชื่อของคู่สัญญา หรือตราประทับของคู่สัญญา และการลงลายมือชื่อของพยาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ ข้อความส่วนท้ายของสัญญา

เมื่อคู่สัญญาได้กำหนดเนื้อหา ซึ่งมีสาระสำคัญตามที่ได้ตกลงกันแล้ว ในส่วนท้ายของสัญญาก็จะระบุเป็นการปิดท้ายสัญญาให้ทราบว่า สัญญาที่ได้ทำกันนั้นได้ทำไว้กี่ฉบับ ซึ่งถ้ามีคู่สัญญาสองฝ่าย คู่สัญญาก็จะยึดถือไว้เป็นหลักฐานฝ่ายละฉบับ ซึ่งมีข้อความถูกต้องตรงกัน พร้อมกันนั้นก็ระบุข้อความเป็นการยืนยันว่า คู่สัญญาได้ทำสัญญา ด้วยใจสมัครมิได้ถูกบังคับหลอกลวงและมีเจตนาที่จะผูกพันกันตามกฎหมาย โดยมีข้อความที่แสดงว่า คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาดีแล้วหรือโดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

๓.๒ ลายมือชื่อคู่สัญญา

แม้ว่าในสัญญาจะมีการระบุชื่อคู่สัญญาไว้ในส่วนแรกของสัญญาก็ตาม แต่ถ้าคู่สัญญามิได้ลงลายมือชื่อในสัญญาด้วยแล้ว สัญญานั้นจะไม่มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย เพราะตามหลักเหตุผลเพียงแต่มีข้อความของสัญญาเท่านั้น ผู้หนึ่งผู้ใดยอมเขียนหรือทำขึ้นเองได้ โดยที่ผู้ถูกอ้างว่าเป็นคู่สัญญาอาจไม่มีส่วนรู้เห็นหรือตกลงด้วย ดังนั้น การลงลายมือชื่อในสัญญา จึงเป็นส่วนที่สำคัญมาก เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่า คู่สัญญาซึ่งได้ตกลงทำสัญญากันแล้วนั้น ผูกพันกันตามกฎหมายทุกประการ

๓.๓ พยานในการทำสัญญา

แม้กฎหมายจะมีได้บังคับให้การทำสัญญาโดยทั่วไปจะต้องมีพยานในการทำสัญญาก็ตาม แต่การมีพยานรับรู้และรับรองการทำสัญญา ก็จะทำให้มีความน่าเชื่อถือและ คู่สัญญาจะมีความระมัดระวังในการปฏิบัติตามสัญญามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในกรณีที่มีข้อความโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญา คู่สัญญาแต่ละฝ่ายก็อาจให้พยานมายืนยันความถูกต้องได้ ซึ่งเป็นการป้องกันการบิดพลิ้วหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาได้ สำหรับพยานนั้นในทางปฏิบัติ มักนิยมให้มีพยานในสัญญาเพียงสองคน

๔. ข้อสัญญาที่มีลักษณะหรือมีความหมายทำนองเดียวกันที่ต้องพึงระมัดระวัง

๔.๑ ข้อสัญญาที่เป็นการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดจากการผิดสัญญาของผู้ให้กู้

๔.๒ ข้อสัญญาที่ให้สิทธิผู้ให้กู้ออกเลิกสัญญากับผู้กู้ หรือเรียกร้องให้ผู้กู้ชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก่อนกำหนดเวลาในสัญญา โดยผู้กู้มิได้ผิดนัดชำระหนี้ หรือผิดสัญญา หรือผิดเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญข้อใดข้อหนึ่งในสัญญา

๔.๓ ข้อสัญญาที่ให้สิทธิผู้ให้กู้ออกเลิกสัญญากับผู้กู้ได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังผู้กู้

๔.๔ ข้อสัญญาที่ให้สิทธิผู้ให้กู้เปลี่ยนแปลงค่าอัตราค่าบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน

ตอนที่ ๓

ตัวอย่างแบบสัญญากู้ยืมเงิน

หนังสือสัญญากู้ยืมเงิน

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นเมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.
ณ เลขที่ หมู่บ้าน/อาคาร ตรอก/ซอย ถนน
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

ระหว่างข้าพเจ้า อายุ ปี
สัญชาติ เลขประจำตัวประชาชน ออกโดย
วันที่ออกบัตร วันบัตรหมดอายุ อยู่บ้านเลขที่
หมู่บ้าน/อาคาร ตรอก/ซอย ถนน
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด
ซึ่งต่อไปในสัญญาเรียกว่า “**ผู้ให้กู้**” ฝ่ายหนึ่ง

กับข้าพเจ้า อายุ ปี
สัญชาติ เลขประจำตัวประชาชน ออกโดย
วันที่ออกบัตร วันบัตรหมดอายุ อยู่บ้านเลขที่
หมู่บ้าน/อาคาร ตรอก/ซอย ถนน
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด
ซึ่งต่อไปในสัญญาเรียกว่า “**ผู้กู้**” อีกฝ่ายหนึ่ง

ทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญากัน โดยมีข้อความสำคัญดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้กู้ได้กู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้เป็นเงินจำนวน บาท
(.....) โดยผู้ให้กู้ได้ส่งมอบเงินที่กู้ยืมด้วยวิธีการดังนี้

ผู้ให้กู้ได้โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร
ชื่อบัญชี สาขา ประเภท
เลขที่ จำนวน บาท (.....)

ลงชื่อ ผู้กู้ ลงชื่อ ผู้ให้กู้

ผู้ให้กู้ได้ส่งมอบเช็คของธนาคาร.....
สาขา เช็คเลขที่ ลงวันที่
จำนวน บาท (.....)

ผู้ให้กู้ได้ส่งมอบเงินให้แก่ผู้กู้ต่อหน้าเจ้าหน้าที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
(ผู้กู้และเจ้าหน้าที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดลงชื่อกำกับความข้อนี้)

ด้วยวิธีการส่งมอบเงินที่กู้ยืมดังกล่าวข้างต้น ผู้กู้ได้รับเงินดังกล่าวเรียบร้อย
แล้วตั้งแต่วเวลาทำสัญญาฉบับนี้

ข้อ ๒ ผู้กู้ตกลงชำระดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้ในอัตราร้อยละ ต่อปี จนถึงวันที่
ชำระหนี้เสร็จสิ้น

ข้อ ๓ ผู้กู้ตกลงยินยอมชำระหนี้เงินกู้ยืมให้แก่ผู้ให้กู้ด้วยวิธีการดังนี้

ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในวันที่ เดือน
พ.ศ.

ชำระเงินต้นภายในวันที่ เดือน พ.ศ.
ส่วนดอกเบี้ยชำระเป็นรายเดือน ๆ ละ บาท (.....)
ภายในวันที่ ของทุก ๆ เดือน

ผ่อนชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือน ๆ ละ บาท
(.....) โดยจะชำระภายในวันที่ ของทุก ๆ เดือน เริ่มชำระ
งวดแรกในวันที่ เดือน พ.ศ.

ทั้งนี้ เมื่อผู้ให้กู้ได้รับชำระหนี้งวดหนึ่งงวดใดด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้น ผู้ให้กู้
จะออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้กู้ไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับทันที

ข้อ ๔ ในกรณีที่ผู้กู้ชำระเงินต้นคืนทั้งหมดให้แก่ผู้ให้กู้ก่อนเวลาที่กำหนดไว้ใน
สัญญาฉบับนี้ การคิดดอกเบี้ยให้คิดเพียงวันที่ชำระต้นเงินเท่านั้น

ลงชื่อ ผู้กู้ ลงชื่อ ผู้ให้กู้

ข้อ ๕ ผู้ให้กู้จะไม่มี การคิดเบี้ยปรับ ค่าธรรมเนียม หรือประโยชน์อย่างอื่นนอกจาก ดอกเบี้ย ไม่ว่าจะ เป็นเงินหรือสิ่งของ หรือโดยวิธีการใด ๆ จากผู้กู้ เพื่อชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วน

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้กู้จะชำระหนี้เงินต้นและหรือดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้ ไม่ว่าจะทั้งหมด หรืองวดหนึ่งงวดใด แต่ผู้ให้กู้ปฏิเสธการรับชำระหนี้เงินต้นและหรือดอกเบี้ยโดยปราศจากมูลเหตุ อันจะอ้างกฎหมายได้ ผู้กู้สามารถชำระหนี้ดังกล่าวโดยการวางทรัพย์ ณ สำนักงานวางทรัพย์ และ ผู้กู้จะบอกกล่าวการชำระหนี้โดยการวางทรัพย์ให้ผู้ให้กูทราบโดยพลัน

ข้อ ๗ เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้

ผู้กู้ได้มอบ

ซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ผู้กู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมายนำมาจำนำให้ไว้แก่ผู้ให้กู้ โดยยินยอม ให้ผู้ให้กู้เป็นผู้ดูแลรักษาหรือบุคคลอื่นที่ผู้ให้กู้มอบหมายเป็นผู้ดูแลรักษา และหากผู้กู้ผิดสัญญา ผู้กู้ ยินยอมให้ผู้ให้กูบังคับจำนำเอาแก่ทรัพย์สินดังกล่าวได้ทันที โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า

ผู้ให้กูต้องรับผิดชอบใน ความเสียหายเมื่อทรัพย์สินซึ่งจำนำนั้น สูญหาย บุกสลาย ขำรุดบกพร่อง วินาศภัย หรือความเสียหายอย่างใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่จำนำอันอยู่ในความครอบครอง ดูแลรักษาของผู้ให้กูหรือบุคคลอื่นใดซึ่งผู้ให้กูได้มอบหมายให้ดูแลรักษาแทน หากความเสียหายนั้น เกิดขึ้นจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจากผู้ให้กูหรือบุคคลอื่นใดซึ่งผู้ให้กูได้มอบหมาย ให้ดูแลรักษาแทน

ผู้กู้ขอให้ เป็นผู้ค้ำประกันสัญญานี้

ต่อผู้ให้กู โดยทำหนังสือค้ำประกันต่างหากให้ผู้ให้กูยึดถือไว้เป็นประกัน

ข้อ ๘ การจำหน่ายหรือการโอนสิทธิเรียกร้องในสัญญาของผู้ให้กู ไม่ว่าจะทั้งหมด หรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลภายนอก ผู้ให้กูจะแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้กูทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งงวด ของการชำระหนี้เงินต้น หรือดอกเบี้ย หรือจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้กูมิเช่นนั้นจะยก เป็นข้อต่อสู้ผู้กูมิได้

ลงชื่อ ผู้กู

ลงชื่อ ผู้ให้กู

ข้อ ๑๔ หากผู้กู้หรือผู้ให้กู้ผิดสัญญาข้อหนึ่งข้อใด คู่สัญญาฝ่ายนั้นยินยอมรับผิดชอบในความเสียหายของบรรดาที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งพึงได้รับจากการผิดสัญญา

ข้อ ๑๕ ผู้ให้กู้จะส่งมอบสำเนาหรือฉบับสัญญากู้ยืมเงินให้แก่ผู้กู้ไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับทันทีที่ผู้กู้ลงนามในสัญญา

สัญญานี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาอ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยตลอดดีแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ ผู้กู้
(.....)

ลงชื่อ ผู้ให้กู้
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

ลงชื่อ
(.....)

เจ้าหน้าที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

คำเตือนสำหรับคู่สัญญา

๑. ก่อนที่จะลงนามในสัญญากู้ยืมเงิน คู่สัญญาควรอ่านและตรวจสอบรายละเอียดของสัญญาให้เข้าใจชัดเจน หากคู่สัญญามีข้อสงสัยใด ๆ ควรปรึกษาเจ้าหน้าที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

๒. สัญญากู้ยืมเงินต้องปิดอากรแสตมป์จำนวนหนึ่งบาทของจำนวนเงินต้นทุก ๆ สองพันบาท หรือเศษของสองพันบาท